

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Micháliku a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Daniela Hudáka na neverejnom zasadnutí konanom 23. októbra 2014 v Bratislave v trestnej veci obvinenej **J. D.** pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., o návrhu obvinenej na odňatie a prikázanie veci takto

r o z h o d o l :

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. trestná vec obvinenej **J. D.** vedená na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 4T 71/2011, sa tomuto súdu **n e o d n í m a**.

O d ô v o d n e n i e

Na podklade obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Banská Bystrica z 27. júla 2011, sp. zn. 1 Pv 577/10-33, sa vedie na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 4T 71/2011, trestné konanie voči obvinenej **J. D.** pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., a to na skutkovom základe tam bližšie uvedenom.

Na hlavnom pojednávaní konanom dňa 18. septembra 2014 vzniesla obvinená **J. D.** prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. R. U. námietku zaujatosti voči všetkým trestným sudcom Okresného súdu Banská Bystrica, ako i všetkým trestným sudcom Krajského súdu v Banskej Bystrici. Čo sa týka zaujatosti sudcov okresného súdu, táto je podľa jej názoru daná tým, že títo sú v zásade viazaní právnym názorom vysloveným v zrušujúcich uzneseniach Krajského súdu v Banskej Bystrici týkajúcich sa danej trestnej veci, čím je prejudikované ich budúce rozhodnutie. Obhajoba ďalej namietla i nového sudcu JUDr. Petra Philadelphyyho, kvôli ktorému bola z ich strany podaná už aj ústavná sťažnosť. Z týchto dôvodov bolo potom navrhnuté, aby bola podľa § 23 Tr. por. daná trestná vec odňatá okresnému i krajskému súdu a prikázaná inému súdu v rámci Slovenskej republiky.

Ako vyplýva zo zápisnice z predmetného hlavného pojednávania „*samosudca poučil obhajcu, že o námietke zaujatosti voči všetkým trestným sudcom Okresného a Krajského súdu v B. Bystrici podľa § 32 ods. 6 Tr. por. konať nebude, pretože táto nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 4 Tr. por. Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa zákonného sudcu súd obhajobu poučil, že o tejto námietke konajúci samosudca nie je oprávnený rozhodovať, že táto námietka môže byť posudzovaná len v rámci odvolacieho, dovolacieho konania alebo konania pred ústavným súdom. Táto námietka však nebráni súdu, aby vo veci konal a rozhodol. Vo vzťahu k návrhu na prikázanie a odňatie veci inému súdu mimo pôsobnosti Okresného a Krajského súdu v BB v tejto súvislosti je potrebné uviesť preto vážny dôvod a o tejto námietke bude následne rozhodovať spoločne nadriadený súd, ktorým je Najvyšší súd SR.*“

Dôvody pre obhajobou navrhované odňatie a prikázanie veci boli doplnené osobitným písomným podaním z 22. septembra 2014, okresného súdu doručeným 24. septembra 2014 (č. l. 1329 - 1332 spisu).

Tu bola v prvom rade zdôraznená tá skutočnosť, že podľa platnej judikatúry súdov je vznesenie námietky zaujatosti zároveň dôvodom na postup podľa § 23 Tr. por. Pokiaľ ide potom o samotnú vznesenú námietku zaujatosti, bolo poukázané na to, že v predmetnej veci rozhoduje ako odvolací súd senát Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorého predsedom je sudca, ktorý je bývalým predsedom Okresného súdu Banská Bystrica a zároveň bývalým sudcom trestného úseku daného súdu. Rovnako tak obhajoba v tejto súvislosti považovala za potrebné upozorniť na to, že jedného z poškodených v predmetnom konaní zastupuje advokátska kancelária K. a spol., v ktorej pracoval syn spomínaného sudcu krajského súdu JUDr. M. B., ktorý sa súčasne zúčastnil hlavného pojednávania v predmetnej veci dňa 29. mája 2013 ako substitučný zástupca advokáta JUDr. P. P.. Z dôvodov vyššie uvedených je preto podľa názoru obvinenej na mieste vážna a odôvodnená pochybnosť o nestrannosti rozhodnutí senátu Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorá skutočnosť má sama o sebe vplyv aj na rozhodovanie sudcov Okresného súdu Banská Bystrica. Už z postupu krajského súdu a jeho odôvodnenia vyplýva povinnosť pre každého sudcu okresného súdu ju odsúdiť, čo je neprípustné.

Obvinená tiež nesúhlasí ani s tým, že nevznesenie námietky zaujatosti bez meškania je v danom prípade dôvodom na postup podľa § 32 ods. 6 Tr. por., keďže bolo v danom

prípade na mieste, aby predseda senátu krajského súdu oznámil svoju zaujatosť okamžite po tom, ako mu bola daná odvolacia vec pridelená, pričom práve svojím posledným zrušujúcim uznesením a hlavne postupom podľa § 325 Tr. por. dokázal svoju zaujatosť. Za uvedených okolností tak následne podľa nej vzniká pochybnosť o nestrannosti a objektívnosti rozhodovania celého senátu Krajského súdu v Banskej Bystrici, kde je odôvodnená obava priameho alebo aj nepriameho ovplyvnenia ostaných členov senátu zaujatým sudcom. Takáto obava zároveň vzniká aj z ovplyvnenia ostatných členov trestných senátov na menovanom krajskom súde. Neoddeliteľnou súčasťou práva na spravodlivý proces je pritom o.i. tiež garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca.

A ako obvinená uviedla ďalej, skutočnosti ohľadne vznesenej námietky zaujatosti sú potvrdené i samotnými rozhodnutiami Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorý v predmetnej veci zakaždým zrušil oslobodzujúci rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom svojím posledným uznesením z 30. apríla 2014, sp. zn. 4To 27/2014, podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. d/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok prvostupňového súdu a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil tomuto súdu na nové prejednanie a rozhodnutie s tým, že podľa § 325 Tr. por. nariadil, aby vec prejednal a rozhodol iný samosudca Okresného súdu Banská Bystrica. Uvedené uznesenie bolo vydané aj napriek tomu, že všetky v uznesení krajského súdu vymedzené dôvody nemali opodstatnenie, nakoľko okresný súd vždy po vrátení veci vykonal dôkazy, ktoré krajský súd nariadil a rovnako sa zakaždým vysporiadal aj s ostatnými okolnosťami uvádzanými v jednotlivých odôvodneniach uznesení krajského súdu. Závery krajského súdu tam uvedené sú tak neopodstatnené a neodôvodňujú aplikáciu § 325 Tr. por. Obvinená má za to, že rozhodnutie súdu podľa posledne zmieneného ustanovenia môže byť urobené iba výnimočne na základe dôležitých dôvodov - obdobne ako postupom podľa § 23 Tr. por.

S poukazom na vyššie uvedené dôvody preto obvinená podáva návrh na odňatie a prikázanie trestnej veci vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 4T 71/2011, inému okresnému a krajskému súdu v Slovenskej republike.

Najvyšší súd ako súd najbližšie spoločne nadriadený okresným súdom v obvode iných krajských súdov (z obsahu návrhu je zrejmé, že obvinená žiada o odňatie veci mimo obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici) preskúmal podaný návrh v zmysle § 23 ods. 1 Tr. por. ako aj predložený spisový materiál a dospel k takému záveru, že v danom prípade nie je daný

dôvod na odňatie predmetnej trestnej veci Okresnému súdu Banská Bystrica a jej prikázanie inému súdu toho istého druhu a stupňa.

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. z **dôležitých dôvodov** môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

Na odňatie a prikázanie veci (delegáciu) musí existovať dôležitý dôvod, čím sa zdôrazňuje výnimočnosť takéhoto postupu. Dôležité dôvody nie sú v zákone taxatívne uvedené, ale treba nimi rozumieť také okolnosti, ktoré v konkrétnom prípade umožnia celkove lepšie uplatniť základné zásady trestného konania a splnenie jeho účelu iným súdom toho istého druhu a stupňa, než súdom miestne príslušným. Takýmito dôvodmi sú predovšetkým okolnosti, ktoré zabezpečujú náležité zistenie skutkového stavu veci v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, výchovné pôsobenie konania a čo najrýchlejšie avšak zákonné a spravodlivé prejednanie a rozhodnutie veci.

Jedným z dôvodov na postup podľa § 23 ods. 1 Tr. por. je pritom aj zaujatosť všetkých sudcov príslušného súdu.

Pri úvahách, či sú v konkrétnom prípade dané dôležité dôvody na odňatie a prikázanie veci, treba hodnotiť všetky okolnosti odôvodňujúce takýto postup vo vzájomnej súvislosti a pri posudzovaní ich opodstatnenosti a závažnosti treba prihliadať aj na význam zákonných ustanovení o príslušnosti súdov a sudcov.

Ústavným zákonom zo dňa 9. januára 1991, číslo 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd a tiež prijatím Ústavy Slovenskej republiky s účinnosťou od 1. októbra 1992 výrazne stúpol význam ustanovení o príslušnosti súdov a sudcov. Vyplýva to z článku 38 ods. 1 Listiny a článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého - „nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon“.

S ohľadom na uvedené je teda zrejmé, že sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti poukazuje tiež i na ustanovenie § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého je sudca pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranne, spravodlivo, bez zbytočných priet'ahov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom.

Obsah tohto práva a povinnosti je základným pilierom výkonu funkcie sudcu, keď výnimky môžu vyplývať len z naplnenia zákonných predpokladov.

Podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého **možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre** jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

V zmysle súdnej praxe treba pritom pomerom k prejednávanej veci rozumieť najmä skutočnosť, že orgán uvedený v tomto ustanovení bol sám poškodený trestným činom, ktorého sa majú týkať procesné úkony, resp. ním boli poškodené jemu blízke osoby. Naproti tomu pomerom k osobám, ktorých sa úkon priamo týka a k ďalším osobám uvedeným v citovanom ustanovení sa rozumie, že je k uvedeným osobám najmä v pomere príbuzenskom, švagrovskom, druha a družky, prípadne vo vzťahu úzko priateľskom alebo nepriateľskom.

Pokiaľ ide potom o posudzovaný prípad, tu konajúci sudca prvostupňového súdu obhajobu správne upozornil na to, že keďže námietka zaujatosti z ich strany nebola vznesená bezodkladne (§ 31 ods. 4 Tr. por.), súd o nej v zmysle § 32 ods. 6 Tr. por. konať nebude. Aj napriek uvedenému nedá ale najvyššiemu súdu nepoznamenať v tejto súvislosti niekoľko skutočností.

Po prvé - ako už aj bolo konštatované skôr - len prípadná zaujatosť všetkých sudcov príslušného súdu (a nie len všetkých sudcov trestného úseku) môže znamenať dôležitý dôvod pre postup podľa § 23 Tr. por.

Po druhé, nakoľko v danom čase sa nachádza predmetná vec v štádiu hlavného pojednávania, námietka zaujatosti smerujúca voči aktuálne nekonajúcim sudcom krajského súdu je úplne irelevantná (t.j. nebolo by možné sa ňou i tak relevantne zaoberať).

A napokon čo sa týka samotných jednotlivých výhrad obvinenej, majúcej podľa jej názoru za následok zaujatosť jednotlivých sudcov, tak tu treba potom poukázať predovšetkým na ust. § 32 ods. 6 Tr. por., v zmysle ktorého nemôže byť dôvodom námietky zaujatosti len procesný postup súdu v konaní, resp. teda len samotná rozhodovacia činnosť sudcov.

Rešpektovanie či príp. nerešpektovanie zákonnej povinnosti uvedenej v § 327 ods. 1 Tr. por. prvostupňovým súdom po tom, čo mu bola vec vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie (riadiť sa právnym názorom, ktorý vyslovil vo svojom zrušovacom rozhodnutí odvolací súd a vykonať úkony a dôkazy, ktorých vykonanie mu odvolací súd nariadil), ako i rozhodnutie odvolacieho súdu podľa § 325 Tr. por. o tom, že vec je potrebné po vrátení prejednať iným samosudcom príslušného okresného súdu, sú pritom práve takouto zmieňovanou rozhodovacou činnosťou, s ohľadom na ktorú nie je možné vyvodzovať zaujatosť toho - ktorého sudcu.

Pokiaľ ide pritom o zo strany obvinenej namietanú aplikáciu ust. § 325 Tr. por., pre ktorú podľa jej názoru neboli splnené dôvody, tak tu si dovoľuje najvyšší súd len na okraj zároveň podotknúť, že predmetné ustanovenie má dve časti, keď dôležitý dôvod (ktorý treba potom aj náležite odôvodniť) zákon vyžaduje len pri tom nariadení odvolacieho súdu, aby vec prejednal a rozhodol iný súd toho istého druhu a stupňa v jeho obvode.

Záverom je žiaduce upozorniť potom tiež na to, že je absurdné to tvrdenie obvinenej, že nevznesenie námietky zaujatosti bez meškania nemôže byť v danom prípade dôvodom na postup podľa § 32 ods. 6 Tr. por., keďže už predseda senátu Krajského súdu v Banskej Bystrici - ktorý predtým pôsobil na Okresnom súde Banská Bystrica, bol jeho predsedom - mal oznámiť svoju zaujatosť okamžite po tom, ako mu bola daná odvolacia vec pridelená. Pokiaľ by sme vychádzali z argumentov obvinenej, potom by tento skôr v danej veci konajúci predseda senátu odvolacieho súdu (JUDr. Ľ. Bušík) nemohol rozhodovať v podstate v žiadnej z vecí, ktoré by mu prišli z jeho predchádzajúceho pôsobiska. V prípade, že tomuto neboli známe žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali jeho vylúčenie

z prejednávania danej trestnej veci a na základe ktorých by bolo možné mať pochybnosť o jeho nezaujatosti pre pomer k veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, nemal prečo žiadať o svoje vylúčenie.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia je teda zrejmé, že v danom prípade nie je daný žiaden taký dôležitý dôvod, ktorý predpokladá ust. § 23 ods. 1 Tr. por. pre odňatie veci konajúcemu okresnému súdu a jej prikázanie inému súdu toho istého druhu a stupňa, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 23. októbra 2014

JUDr. Štefan M i c h á l i k, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová